

gramotnosti se ukazuje být studovaný obor, a to jak pro 9. ročník ZŠ s lepšími výsledky žáků gymnázií, tak pro 3. ročník SŠ. V případě 9. ročníku ZŠ nicméně významný počet velmi dobrých žáků zůstává na základních školách a neodchází na víceletá gymnázia.

Analýzovaná zjištění ukazují na existenci příležitostí pro zlepšování personálních podmínek pro výuku cizích jazyků a rozvoj jazykové gramotnosti žáků. Pouze třetina ředitelů hospitovaných škol uvedla, že všichni učitelé jsou kvalifikovaní podle právních předpisů a zároveň mají příslušnou předmětovou specializaci pro výuku daného cizího jazyka. Podobně rodilý mluvčí působí ve výuce přibližně ve čtvrtině škol. Za hlavní překážky možného využití těchto příležitostí jsou označovány finanční možnosti škol a nabídka vhodných pracovníků. Naopak pozitivem jsou příležitosti v oblasti dalšího vzdělávání a mezinárodní spolupráce.

Z analýzy získaných informací rovněž vyplývá existence četných příležitostí pro zlepšování materiálních a technických podmínek pro výuku cizích jazyků a rozvoj jazykové gramotnosti žáků, a to rovněž ve vazbě na využití moderních a progresivních nástrojů na podporu výuky (např. využití ICT technologií, multimédia). Za relevantní lze v tomto ohledu považovat rovněž opatření, která rozšíří přímý kontakt žáků i učitelů s cizojazyčným prostředím (např. jazykové pobyty, autentické cizojazyčné materiály, rodilý mluvčí ve výuce) a která posílí vazby mezi cizími jazyky navzájem, stejně jako mezi cizím jazykem a dalšími předměty (metoda CLIL). Vyhodnocení poukázalo i v těchto oblastech na potenciál zlepšování stávající situace. Takový přístup v sobě rovněž skrývá potenciál rozšíření počtu hodin výuky s relevancí pro rozvoj jazykové gramotnosti, což je jeden z častěji uváděných námětů učitelů škol pro zintenzivnění rozvoje jazykové gramotnosti.

Analýza výsledků výběrového zjišťování prokázala významný vliv oblíbenosti cizího jazyka, respektive zájmu a přístupu žáka na dosaženou úroveň jeho jazykové gramotnosti. V tomto kontextu lze vnímat příležitosti využívání efektivních metod výuky a učení, včetně hodnocení žáků, které rovněž zohlední potřeby jazykově pokročilých žáků s cílem redukovat strategii „učení se pouze na písemné opakování“.

5 Doporučení

Zlepšovat podmínky pro zajištění kvalitních pedagogů se specializací pro výuku daného cizího jazyka a rovněž pro širší působení rodilých mluvčích ve výuce, a to ve vazbě na zajištění kvalitního vzdělávání pedagogů, na finanční možnosti škol a na využití pozitiv mezinárodní spolupráce.

Podporovat zkvalitňování materiálních a technických podmínek pro rozvoj jazykové gramotnosti, se zohledněním aspektů využití moderních technologií a posilování přímého kontaktu žáků a učitelů s cizojazyčným prostředím (např. jazykové pobyty, autentické cizojazyčné materiály).

Využívat příležitosti utvářené na bázi posilování vazeb mezi cizími jazyky navzájem, stejně jako mezi cizím jazykem a dalšími předměty (metoda CLIL).

Podporovat využívání efektivních metod, které budou rozvíjet jednotlivé složky jazykové gramotnosti, a usilovat o zvyšování oblíbenosti cizích jazyků mezi žáky.

Soustředit pozornost na rozvoj jazykové gramotnosti na školách ze strany vedení škol, a to včetně vazby na projektovou činnost školy.

Věnovat cílenou pozornost školám s dlouhodobě slabšími výsledky, a to včetně regionální a oborové dimenze problematiky, využít v tomto ohledu rovněž příležitosti rozvoje jazykové gramotnosti prostřednictvím neformálního a informálního vzdělávání.